

יום א', י"ט בסיון תשס"א (10 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

היום, **י"ט בסיון**, יום פטירתו של הרב **שמואל מוהליבר** (1824-1898), אחד מאבות הציונות הדתית, ועל-שמו, הקיבוץ "גן שמואל", בסביבת חדרה.

[תאריכון]

§§§

היום – **י"ט בסיון** – הפליגה האוניה, "סנט לואיס", חזרה לאירופה.

ב-13 במאי (שבת, כ"ד באייר) האוניה "סנט לואיס" – ספינת הנוסעים הגרמנית שמסע התלאות שלה ב-1939 עם הפליטים היהודים שעל סיפונה המחיש את הטרגדיה של היהודים הנמלטים מהנאצים ומתקשים למצוא מקום מקלט – יצאה מנמל המבורג לקובה, ועל סיפונה 936 נוסעים, מהם 930 יהודים, בעלי רשיונות כניסה ל**האואנה**, בירת קובה. את הרשיונות הסדיר המנכ"ל להגירה בקובה, **מנואל גונסאלס**, במקום אשרות ההגירה הרגילות. על-פי החוק הקובני לא היו הרשיונות הללו טעונים תשלום כלשהו; ואולם גונסאלס מכר אותם למטרת רווח אישי בסך 160 דולר לרשיון. קנאתם של פקידים קובנים בעושר הבלתי-חוקי של גונסאלס, רגשות בקרב התושבים נגד בואם של פליטים יהודים ונטיית הפרו-פאשיסטית של הממשלה – כל אלה חברו יחד, וב-5 במאי – כשבוע לפני הפלגת האוניה – ביטלה הממשלה את תוקף רשיונות הכניסה וקיצצה בסמכותו של המנכ"ל גונסאלס. הממשלה החליטה שרשיונות הכניסה יכובדו רק עד למחרת, ה-6 במאי. נראה כי חברת הספנות והנוסעים עצמם ידעו על ההחלטה, אך סברו שהרשיונות שנרכשו זמן רב לפני קבלת ההחלטה יכובדו. רק 22 פליטים יהודים נוסעי ה"סנט לואיס" מילאו אחר הדרישות החדשות של קובה באשר לאשרות כניסה.

ב-27 במאי, שבועיים לאחר שהאוניה הפליגה, היא הגיעה ל**האואנה**, אך **נאסר על נוסעיה לרדת לחוף ולהיכנס לקובה**. ארגון ה"ג'וינט" שלח את נציגו, **לורנס ברנזון**, ל**האואנה** לשאת ולתת בדבר ירידת הנוסעים לחוף. ב-30 במאי, **י"ב בסיון**, הגיע ברנזון ל**האואנה**, אך נשיא קובה, **פדריקו לרדו ברו**, התעקש שהספינה תצא מנמל **האואנה**. ברו טען שחברת הספנות וה"ג'וינט" ידעו מראש שתוקף הרשיונות בוטל, וחייבים ללמדם לקח באשר לכיבוד חוקי קובה. ב-2 ביוני, יצאה ה"סנט לואיס" מ**האואנה**, ובעת שהתקיים המו"מ ניווט אותה רב החובל סביב, באזורים שבין פלורידה לקובה.

פקידי הגירה אמריקנים הודיעו כי לא יותר לפליטים להכנס לארצות-הברית. ב-5 ביוני, **הושג הסכם להתיר לפליטים לרדת לחוף ולהכנס לקובה תמורת** איגרת-חוב בסך 453,000 דולר (\$500 לפליט) שתופקד ביום המחרת. ה"ג'וינט" לא הצליח לגייס את הסכום הדרוש **במועד שנקבע, והיום**, ב-6 ביוני – **י"ט בסיון** – הפליגה האוניה חזרה לאירופה. 29 נוסעים קבלו רשות לרדת מהאוניה – 22 מהם אותם היהודים בעלי אשרות כניסה לקובה בנות תוקף, נוסע אחד היה מאושפז בבית-חולים אחרי נסיון התאבדות, והששה שלא היו יהודים.

בעת שהאוניה עשתה את דרכה לאירופה, **הסכימו בריטניה, בלגיה, צרפת והולנד לקלוט את הפליטים**. אחרי שב-17 ביוני עגנה האוניה באנטוורפן שבבלגיה, נכנסו 287 יהודים לבריטניה, 214 לבלגיה, 224 לצרפת ו-181 להולנד. רוב הנוסעים שקבלו, כאמור, מקלט זמני במדינות אירופה – סופם שנרצחו בידי הנאצים ימ"ש ב"פתרון הסופי". [האנציקלופדיה של השואה]

§§§

בשנת תשכ"ז (1967-5727), **הכנסת קבלה היום "חוקי הסמכה" המאפשרים סיפוח שטחים מארץ ישראל למדינה: השטח הראשון – מזרח ירושלים**. למחרת, ביום כ' בסיון, הממשלה פרסמה צו המכליל את מזרח ירושלים בשטח השיפוט העירוני של העיר. **ירושלים כולה אוחדה בראשותו של טדי קולק**.

[ספר המאה]

יום נעים, עם ציפיה לישועה!

יום א', י"ט בסיון תשס"א (10 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978